

"Era una barreja de cristià-obrerista-denunciador"

Josep M. Huertas Claveria (Barcelona, 1939). Fa més de trenta anys que exerceix de periodista i ha escrit una bona pila de llibres, sobre Barcelona i afers diversos. És un dels comissaris de l'exposició "200 anys de premsa diària a Catalunya. 1792-1992" i l'autor del catàleg, tot un manual de referència obligada.

Josep Maria Huertas és home de poca alçada i de molt nervi. Fa més de trenta anys que trepitja, quasi sense interrupció, les redaccions. Ha passat per *El Correo Catalán*, *Destino*, *Tele/eXprés*, *Ori-flama*, *Diari de Barcelona*, *El Periódico de Catalunya*... Durant aquests anys ha fet la tonyeta als grans especuladors de la perifèria de Barcelona; ha estat empresonat per haver escrit un article que vinculava els *meublés* amb les vídues de militars, i ha influït un reguitzell de joves periodistes, coneguts amb el nom de "huertamaros" (terme que evoca els revolucionaris uruguaians, els *tupamaros*).

Fa dos anys Josep M. Huertas es va fer una pregunta: "Quants diaris han sortit a Catalunya al llarg de la història?" En aquell moment era una pregunta sense resposta. Però avui ja en té una: 497. El treball de Huertas i els seus col·laboradors és visible aquests dies a la Pedrera de Barcelona, en l'exposició "200 anys de premsa diària a Catalunya. 1792-1992". També n'ha sortit el catàleg —un manual de referència obligada, atès el buit que domina aquest camp.

—*Per què els periodistes s'han descuidat d'escriure la pròpia història?*

—En general hi ha una certa tendència, en aquest país, a no valorar excessivament la història. A més a més, el periodisme ha estat una professió molt infravalorada fins fa ben poc. Quan jo vaig començar a estudiar periodisme, l'any 1964 (érem catorze), la meua mare va tenir un disgust. Era com si ens disposéssim a entrar en un *meublé* a treballar de *palanganeros*... Era una professió mal vista i poc valorada.

—*Diu que quan es va decidir a dedicar-se al periodisme sa mare va tenir un disgust. En canvi, jo tenia entès que el periodisme li venia de família, perquè el seu pare ho era.*

—Jo sóc fill únic. Els meus pares s'havien separat. El meu pare se'n va anar de casa i no el vam tornar a veure mai més. Per a la meua mare, que jo em posés a estudiar periodisme, va ser un disgust doble: de primer perquè pensava que la professió no servia de res (i no li faltava una certa raó) i segonament perquè li portava uns records no gens agradables.

—*Va estudiar a l'antiga Escola de Periodisme, els anys 60, oi?*

—Vaig suspendre diverses vegades l'ingrés a periodisme. I em vaig desanimar tant que vaig ser a punt de deixar-ho estar. Hi vaig entrar als vint-i-tres anys, que és una edat bastant gran. Érem catorze. En Lluís Permanyer va ser el primer de la promoció i jo, el segon. Va ser ell, que coneixia molta gent, qui em va fer entrar a *El Correo Catalán*. Jo no coneixia ningú, provenia d'una classe mitjana-baixa, i en Permanyer venia d'una classe més acomodada, era molt desimbolt i tenia molts contactes. Ell coneixia l'Ibàñez Escofet. Li va dir que tenia un amic que li semblava que valdria.

—*I se'n va a veure en Manuel Ibàñez Escofet, sots-director d'El Correo Catalán.*

—M'hi vaig presentar amb tres idees de reportatges a sota el braç. Llavors jo era tímid, una cosa de no dir. Em va tombar les dues primeres (l'una sobre cementiris i l'altra sobre un conflicte amb telefònica). Em pensava que ja havia begut oli. Però la tercera idea li va agradar. Era sobre un grup de gent que es deia Agermanament, que ajudava els països del Tercer Món. Proposava un reportatge sobre catalans al Camerun. Me'l va comprar i al cap de poques setmanes em va dir si volia treballar a la secció d'Internacional d'*El Correo Catalán*.

—*La seva generació comença a fer periodisme en un moment de canvi. Com diu al llibre, "el panorama va anar canviant als anys 60, amb el canvi ideològic a El Correo Catalán i el tarannà que també va agafar el Diari de Barcelona, l'aparició de Tele/eXprés, la creació del clandestí Grup Democràtic de Periodistes i, tot i les seves limitacions, la nova llei de premsa de 1966".*

—Al començament no sabíem que era un moment de canvi, perquè es produïa lentament. Les redaccions eren formades per gent gran que no volia maldecaps. Però la gent jove que començava vam tenir una immensa sort amb el tàndem Roselló-Ibàñez Escofet, un tàndem irreplicable a la premsa de Barcelona. El Roselló era un bon professional, però tenia por de les coses i l'Ibàñez Escofet era molt més llançat. Aquesta gent fa que *El Correo Catalán* agafi una gran embranzida: quintuplica la tirada i agafa gent jove: el Martí Gómez, en Serrats Oller, el González Ledesma...

—La seva generació inclou també els periodistes formats a l'Escola de Periodisme de l'Església, el CIF.

—Van venir una mica més tard, al 66. El CIF va produir una allau de gent jove. És la colla del Barnils, el Franco... Són immediatament posteriors, i aquest panorama, que nosaltres intuïem que anava canviant, ells ja el viuen més. Perquè al 66 surt el *Tele/Exprés*, la nova llei de premsa ja existeix, el Grup Democràtic de Periodistes ja rodava...

—Hi estava molt vinculat?

—Vaig ser-ne un dels fundadors. Va haver-hi una conscienciació molt ràpida. Jo venia del camp catòlic i tot això de les ànsies de justícia... Jo, com diu el Cadena, era el més jove dels periodistes veterans i el més gran dels periodistes joves. I té una certa raó. A més, de seguida vaig tenir un càrrec al diari i això va fer que fos conegut molt ràpidament. L'Ibàñez em va proposar de secretari de redacció quan només tenia vint-i-sis anys i en feia dos que era al diari.

—L'Ibàñez Escofet també marca la vostra generació de periodistes.

—A determinada gent, ens va influir molt. Home, tenia una gran personalitat, era un gran professional, amb molts defectes, però amb moltes qualitats, també. Jo sóc un fill espiritual seu.

—Manuel Ibàñez Escofet se'l va emportar al *Tele/Exprés*?

—No, hi vaig arribar quatre anys després. Tothom es va pensar que jo me n'hi aniria amb ell..., però és d'aquelles coses complicades... A l'Ibàñez Escofet, quan el nomenen director del *Tele/Exprés*, li passa una mica com al Roselló, que agafa un tarannà més conservador. Jo m'havia anat radicalitzant cap a l'esquerra i això no li feia gaire gràcia, a l'Ibàñez.

—En aquella època col·laborava també a la revista *Destino*.

—En una secció que es deia "Pulsaciones del Observador". La fèiem tres persones: el Francisc de Carreras, l'Eliseo Bayo i jo. La secció, no la signàvem perquè en Bayo acabava de sortir de la presó i, a l'amo de *Destino*, no li agradava que hi aparegués el seu nom. Era una secció de comentaris de l'actualitat, amb una certa punxa. Va provocar molts problemes, fins al punt que vaig haver de plegar, i m'hi va substituir la Carmen Alcalde.

—Diuen que vostè és la persona que sap més coses dels barris de Barcelona. Quan s'hi comença a especialitzar?

—El *Correo Catalán*, com molts diaris, tenia unes planes de gravat al buit que s'havien d'omplir amb reportatges. Vaig proposar una sèrie de reportatges sobre els barris que en-

"L'Ibàñez Escofet, quan el nomenen director de 'Tele/Exprés', adopta un tarannà més conservador. Jo m'havia anat radicalitzant cap a l'esquerra, i això no li feia gaire gràcia, a l'Ibàñez."

volten la ciutat. En vaig fer uns setze. La sèrie es deia "Donde la ciudad cambia su nombre", títol que vaig copiar del llibre de Francisc Candel, un bon amic. Van tenir molt d'èxit, perquè llavors ningú no anava a la Torrassa o al Besòs a veure què passava. En acabat, va aparèixer el llibre del Cirici, *Barcelona pam a pam*, i l'entrevisto. Llavors jo ja era més descarcat, no tan tímid, i li vaig preguntar: "I vostè per què només es dedica a l'Eixample i a la ciutat tradicional?" El Cirici era molt malcarat i em va respondre: "I per què no ho fas tu, això?" Em vaig quedar descol·locat i ell ho va suavitzar: "He fet la Barcelona que conec". Em va dir que s'havia llegit els meus reportatges i em va animar a prosseguir-los. Anys després, quan, al Jaume Fabre i a mi, ens van despatxar d'*Oriflama*, vam decidir d'escriure un llibre sobre els barris de Barcelona. Al final van ser set volums. I aquesta és la gènesi del meu interès per aquest món.

—Un interès propiciat sobretot per la seva línia ideològica. Podríem definir-lo com un cristià obrerista?

—Potser sí. Evidentment jo continuava relacionat amb els moviments cristians i estava molt interessat pel moviment obrer. També vaig entrar en contacte amb gent del Col·legi d'Arquitectes que m'ajudaven a denunciar els disbarats urbanístics. D'aquí em ve aquesta inquietud i la barreja de cristià-obrerista-denunciador.

—L'estiu del 1975 va ser segurament l'estiu més dur de la seva vida. Què va passar?

—L'origen del reportatge és un origen sempre mal explicat: l'any 75 va haver-hi una onada de moralitat a Barcelona, perquè el governador civil, Tomás Pelayo Ros, va decidir de tancar els *meublés*. Un dels que va tancar era en un edifici del Poble-sec que encara existeix. L'Associació de Veïns del Poble-sec el va reivindicar com a residència d'avis. A mi, em va fer gràcia la cosa, i ho vaig explicar al meu cap, en Josep M. Sòria. Investigant vaig trobar que dos *meublés* encara funcionaven perquè eren de la vídua d'un militar. Vaig posar una frase sobre això enmig del text i ja està. El Sòria em va dir que s'ho havia de mirar el director. L'Ibàñez va fer sortir la frase, perquè de la seva època de la mili coneixia un lloc que es deia "Casa de la militar".

—Es diu que la frase per la qual el van tancar era d'Ibàñez Escofet.

—La frase és meua i la vaig assumir. Al principi, un cop publicat l'article, no va passar res. Però tenia un company que feia el soldat al govern militar i un dia em va dir que li havien demanat el meu article. Se'm va encendre el llumet i vaig anar a veure un gran

advocat, però amb poc sentit polític de la vida, que es diu Octavio Pérez Vitoria. Fou un error. Ell em va dir que no em preocupés. Però em van requerir, vaig anar a declarar, em vaig acollir al secret professional i vaig anar a parar a la Model. A partir d'aquell moment la cosa es va disparar. L'endemà hi va haver una vaga... Els del Grup Democràtic de Periodistes érem més de cent, d'un col·lectiu de quatre-cents. Teníem força i ens podíem organitzar. Per això va funcionar la vaga, que no va ser seguida per tots els diaris. En realitat el que volien era castigar els periodistes que utilitzaven un to crític.

—Però setmanes després el relacionen amb el cas "Wilson"...

—Vaig tenir la mala sort que pocs dies després de mi queia en "Wilson", que era el cervell de l'assassinat del Carrero Blanco, juntament amb el Txiki. Li van trobar el meu nom apuntat en una agenda. El "Wilson" va dir que jo havia buscat un pis franc a alguns companys. Va dir la veritat: un amic meu, monjo de Montserrat, m'havia demanat si podia buscar allotjament per a uns estudiants que tenien maldecaps al País Basc. És clar, per al capità general, que feia el ridícul amb l'article dels *meublés*, aquesta era la millor notícia que li havien donat mai. I ho va esbombar a través dels diaris del Movimiento. En el catàleg m'he permès una petita venjança. He reproduït una portada de *La Prensa* que titulava: "Confesó Wilson. 4 monjas y Huertas Clavería, contactos en Barcelona del asesino de Carrero Blanco". Perquè això em va fer molt de mal i va venir prim que no anés a espetegar a la presó també la meua dona. Per aquest cas vaig triar un altre advocat, l'Agustí de Semir, al qual mai no podré pagar tot el que va fer. Ell sí que tenia un altre nas; havia estat al costat dels vencedors i coneixia aquest món.

—Va passar quasi nou mesos a la presó. Com va aguantar tot aquest temps?

—Bastant malament. Jo sóc molt temperamental i m'ensorrava de tant en tant. La meua medicina era treballar. Vaig escriure un dels llibres de *Barris de Barcelona*. D'una altra banda, em van fer bibliotecari de la cinquena galeria, perquè jo era a la galeria dels perillosos. I portava llibres als presos. Al Txiki, sempre li'n portava dos, i la nit abans de l'execució em va dir: "No, esta vez sólo necesito uno". T'asseguro que si em

—Senyor Huertas, què són els "huertamaros"?
 —Una paraula inventada pel Joan de Sagarra, un dels grans periodistes que hi havia als anys 70 a Barcelona. Una vegada va fer la crítica d'un concert del Serrat i no sé per què va usar el terme "huertamaro" per parlar de mi i dels periodistes de la meua corda, amb la teoria que jo havia influït un determinat nombre de gent. I aquesta expressió, perduda enmig d'una crítica, vés a saber per què, va fer fortuna. A mi, no m'agrada gaire.

punxen no em treuen gens de sang.

—Podem parlar d'un abans i un després de la presó?

—Al principi deia que no, però sí. Sobretot perquè em vaig tornar més tolerant.

—Què passa després?

—L'any 80 vaig plegar de *TeleXprés*. El diari tenia dificultats econòmiques i va deixar de sortir. Me'n van oferir la direcció mentre no sortia, la vaig refusar i em vaig sentir obligat a anar-me'n. Vaig estar uns mesos parat i després vaig entrar a la Diputació de Barcelona. Durant gairebé tres anys vaig estar fora dels diaris, com molta gent, perquè el grup Mundo s'havia enfonsat. Fins que l'Enrique Arias Vega, amb qui ens coneixíem dels temps d'*Ori-flama*, em va oferir de ser cap de societat d'*El Periódico*. Així torno al periodisme. Enmig de tot això, l'any 86 em proposen de fer de sots-director

del *Diari de Barcelona* en català. Hi vaig estar dos anys, fins que al 1989 torno a *El Periódico*.

—Actualment és molt crític amb la situació de la premsa catalana: baix nivell, suburbialista amb relació a la premsa de Madrid, avorrida, mediocre...

—Sóc crític, però es podria matisar. Crec que el periodisme d'aquí ha perdut imaginació. Avui manen els llibres d'estil i no deixen que la gent desenvolupi les seves potencialitats. Hi ha massa càrrecs intermedis i massa burocràcia. Un excés. Els diaris han d'apostar per la gent jove amb potencialitats. El que més crític és que manqui flexibilitat, imaginació, i que hi hagi tanta por. I hi ha una tònica excessivament estesa: els periodistes fugen dels problemes.

—...

—L'Ibàñez em va ensenyar les tres qualitats que havia de reunir un periodista. Ell deia que el periodista havia de ser humil, que havia de tenir curiositat universal i un cert gust escrivint. Jo n'hi afegeixo dues més: que sigui treballador i que tingui gràcia —cosa més indefinible, però que em ve del meu origen cristià—. I d'això, en tens o no en tens.

—L'irrita el to optimista de Joan Guitart, en la conferència sobre els quinze anys d'autonomia, quan va parlar de la premsa?

—Abans he parlat de les cinc qualitats que ha de tenir un bon periodista, però encara n'hi falta una d'essencial: l'autocrítica. I ho aplicaria al senyor Guitart. **Montserrat Serra**